

با تشکر از ایام انتخابات!

علی مژدوی
خبرنگار گروه نقد روز

در جلسه علنی روز دوشنبه (نهم بهمن ماه) مجلس شورای اسلامی، نمایندگان مجلس با ۱۲۶ رای موافق، ۶۰ رای مخالف و ۴ رای ممتنع از ۲۵۳ نماینده حاضر با بررسی لایحه اصلاح ماده ۸۷ قانون مدیریت خدمات کشوری به صورت اولویت دار در صحن علنی مجلس موافقت کردند. انظوری که عباس گودرزی، نایب رئیس کمیسیون اجتماعی گفته است، ساعات کاری ادارات از ۴۴ ساعت به ۴۰ ساعت در هفته کاهش داده می شود. همچنین تعطیلات آخر هفته دو روز خواهد شد که انتخاب روز مورد نظر طبق نظر دولت خواهد بود. تاکنون افزایش روزهای تعطیل در کشور با مخالفت خاصی از جانب قوای مختلف مواجه نشده است. آنچه محل اختلاف بوده است تعیین روز دوم برای اضافه شدن به تعطیلات آخر هفته است. برخی منطبق به عرف ایران معتقد هستند که پنجشنبه باید تعطیل رسمی باشد. برخی نیز به دلیل عدم تطابق تعطیلات کشور با تعطیلات جهانی که غالباً روزهای شنبه و یکشنبه است معتقدند باید روز شنبه تعطیل شود تا جالبی در مرادوات جهانی به وجود نیاید. در ادامه ضمن مرور نظر مخالفان و موافقان اثرات هریک از این دو شیوه را بررسی کرده ایم.

دولت به دنبال تعطیلی پنجشنبه ها بود

لایحه دولت برای افزایش تعطیلات آخر هفته، ناظر بر تعطیلی پنجشنبه ها بود، اما کمیسیون اجتماعی مجلس طرح دیگری داشت که به جای پنجشنبه ها روزهای شنبه تعطیل شود. در نتیجه کمیسیون اجتماعی این لایحه و طرح را با هم ادغام کرد و مقرر شد ساعت کاری ادارات هشت ساعت در روز و پنج روز در هفته باشد؛ به بیان دیگر چنانچه این طرح در صحن علنی مجلس تصویب شود، ساعات کاری نیز از ۴۴ ساعت در هفته به ۴۰ ساعت کاهش می یابد. ابتدا قرار بود این لایحه بعد از بررسی برنامه هفتم توسعه در صحن علنی مجلس مورد بررسی قرار گیرد، اما مدتی بود که بخشی درباره زمان طرح این لایحه در صحن علنی مجلس مطرح نبود. به نظر می رسید که علت مسکوت ماندن طرح، اختلاف نظر بر سر تعطیلی شنبه ها به جای پنجشنبه ها باشد. دولت تاکید داشت که به جای تعطیلی روزهای پنجشنبه تعطیل شود. محمد حسینی، معاون امور مجلس رئیس جمهوری با تاکید بر اینکه دولت پیشنهادی برای تعطیلی شنبه ها نداشته است، درباره پیشنهاد دولت به مجلس درخصوص تعیین دومین روز تعطیلی در هفته گفت پیشنهاد دولت همان تعطیلی است که از قبل برای پنجشنبه و جمعه مطرح بوده است. این درحالی است که فعالان اقتصادی و بخش خصوصی تاکید داشتند روزهای شنبه باید تعطیل شود. مجلس نیز ابتدا طرح خود را براساس تعطیلی در روزهای شنبه تنظیم کرده بود. اختلاف نظر بر سر تعیین دومین روز تعطیل هفته نهایتاً باعث شد مجلس بدون تعیین روز صرفاً افزایش میزان تعطیلات را تصویب کرده و تعیین روز را به دولت واگذار کنند.

لایحه دولت چه می گفت

مطابق لایحه دولت که آذر ماه سال گذشته به مجلس تحویل شده است ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری به صورت زیر اصلاح می شود: «ساعات کار کارمندان دولت ۴۲ ساعت و ۳۰ دقیقه در هفته است و ترتیب و تنظیم ساعات کار ادارات به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران تعیین می گردد. تغییر ساعت کار کارمندان با رعایت سقف مذکور و در چهارچوب ضوابط پیشنهادی سازمان اداری و استخدامی کشور که به تصویب هیات وزیران می رسد بر عهده دستگاه ذی ربط می باشد، میزان ساعات تدریس معلمان و اعضای هیات علمی از ساعات موظف در طرح های طبقه بندی مشاغل ذی ربط تعیین خواهد شد.»

تبصره ۱- کارمندان می توانند با موافقت دستگاه اجرایی ساعات کار خود را تا یک چهارم ساعت کار روزانه - حداکثر ۱۰ ساعت - تقلیل دهند. میزان حقوق و مزایا و نحوه محاسبه سوابق خدمت این قبیل کارمندان متناسب با ساعات کار آنان تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- دستگاه های اجرایی می توانند در موارد خاص با موافقت هیات وزیران و رعایت سقف ساعات کار با توجه به شرایط جغرافیایی و منطقه ای و فصلی ساعات کار خود را به ترتیب دیگری تنظیم نمایند.

تبصره ۳- متناسب با تغییرات فناوری و در شرایط اضطرار و بحران نظیر آلودگی هوا، کمبود انرژی، وقوع حوادث غیرمترقبه، شیوع بیماری های فراگیر و یا در ایام خاص نظیر ماه مبارک رمضان به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران ساعت کار و نحوه ارائه خدمت کارمندان فارغ از سقف مذکور در این ماده تعیین می شود.

تبصره ۴- همه دستگاه های اجرایی اعم از ستادی و استانی به استثنای بخش عملیاتی مراکز و واحدهای خدمات رسانی نظیر واحدهای ذی ربط، بهزیستی، بانک ها، بیمارستان ها، مراکز بهداشتی، درمانی، اماکن ورزشی و واحدهای نظامی، انتظامی و امنیتی موظفند ساعات کار خود را در پنج روز هفته تنظیم نمایند.

تبصره ۵- در همه قوانین و مقرراتی که از مبنای ۴۴ ساعت کار در هفته و ۱۷۶ ساعت کار در ماه استفاده شده است از تاریخ ابلاغ این قانون به ترتیب به ۴۲ ساعت و ۳۰ دقیقه کار در هفته و ۱۷۰ ساعت کار در ماه اصلاح می شود.

موافقان و مخالفان در مجلس چه گفتند

عباس گودرزی، نماینده مردم پرورجد در مجلس در موافقت با این لایحه گفت: «طبق این لایحه ساعات کاری ادارات به ۴۰ ساعت در هفته کاهش داده می شود، به این صورت که در پنج روز کاری کارمندان روزانه هشت ساعت فعالیت خواهند کرد. همچنین تعطیلات آخر هفته دو روز خواهد شد که انتخاب روز مورد نظر طبق نظر دولت خواهد بود.»

وی با بیان اینکه میانگین تعطیلی در سایر کشورها سالانه ۱۲۰ روز است، تصریح کرد: «در کشور ما میانگین تعطیلی سالانه ۷۸ روز است که طبق میانگین تعطیلات جهانی فقط ۶۵ روز تعطیلی در سال داریم. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته افزایش تعطیلات سالانه در دستور کار قرار دارد.» نایب رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس تاکید کرد: «ادارات و دستگاه های اجرایی در تهران دو روز در هفته تعطیل هستند ولی در شهرستان ها این موضوع اجرا نمی شود. مگر خون تهران نشین ها از مردم شهرستان ها رنگین تر است؟» گودرزی افزایش تعطیلی هفتگی و کاهش ساعات کاری در هفته را سبب افزایش انگیزه کارمندان و تحکیم بنیان خانواده عنوان کرد.

حسینعلی حاجی دلگانی در مخالفت با این لایحه گفت: «اولویت امروز کشور معیشت مردم است و موضوع ساعت کار اداری از اولویت های بعدی است. همچنین تعیین و پیگیری دستمزد کارگران و اعمادسازی اولویت امروز نظام است.» نماینده مردم شاهین شهر در مجلس تاکید کرد: «بررسی علت افزایش قیمت گوشت و سایر کالاها از اولویت های دیگری است که باید به آن رسیدگی شود و کشور امروز نیاز دارد که فرهنگ کار را تقویت کنیم، چراکه همه کشورهای پیشرفته به این سمت حرکت کرده اند.» وی تاکید کرد: «اگر این کاهش ساعت کاری انجام شود، برای کادر سلامت و نیروهای امنیتی و انتظامی چگونه قرار است ساعت کار را کاهش دهیم؟»

حسین گودرزی، سخنگوی کمیسیون اجتماعی به عنوان نماینده درخواست کننده این اولویت گفت: «این لایحه در جهت ارتقای گردشگری، تحکیم خانواده و رسیدگی بیشتر افراد به امورات زندگی است.» نماینده مردم درود و ازنا در مجلس ادامه داد: «من جهانی تعطیلات ۱۲۰ روز است اما در کشور ما نزدیک به ۷۸ روز است که باید تلاش کنیم میزان تعطیلات را به استاندارد جهانی برسانیم. همچنین در خصوص ساعت کاری نیز لازم است ۴۴ ساعت به ۴۰ ساعت کاهش یابد که طبق استاندارد جهانی است.»

اتاق بازرگانی؛ مخالف اصلی تعطیلی پنجشنبه

در شرایطی که بر سر تعطیلی شنبه ها به جای پنجشنبه ها اختلاف نظر جدی وجود دارد، اتاق بازرگانی تهران در بیانیه ای خطاب به دولت و مجلس، پیشنهاد کرد در ساماندهی تعطیلات پایان هفته، افزایش این تعطیلات به روزهای جمعه و شنبه مدنظر قرار گیرد. اعضای هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران در یک نشست فوق العاده، با تصویب این بیانیه، اعلام کردند: در راستای حمایت از حقوق شهروندی، بهینه سازی حقوق نیروی کار و همگام سازی با بازارهای جهانی و مبادی گمرکی به منظور تسهیل فرآیندهای تجاری و مبادلات بین المللی، توسعه اقتصاد گردشگری و ارتقای بهره وری، از این اقدام اصلاحی حمایت می کنند و انتخاب روز شنبه به عنوان دومین روز تعطیل هفته را در انطباق با ملزومات اقتصادی و تجاری می دانند. یکی از مهم ترین دلایل موافقان تعطیل شدن روز شنبه این است که تعطیلات یک و نیم روزه از ظهر پنجشنبه تا صبح شنبه ایران منجر به کاهش تعاملات تجاری با جهان شده است؛ چراکه بسیاری از کشورهای طرف قرارداد تجاری ایران، روزهای شنبه و یکشنبه تعطیل بوده و این عدم تطبیق سبب شده ایران عملاً ۳،۵ روز با دنیا ارتباطی نداشته باشد. با همین استدلال، پیشنهاد تغییر روز تعطیلات آخر هفته از پنجشنبه به شنبه مورد استقبال فعالان اقتصادی قرار گرفته است. به گفته رئیس کنفدراسیون صادرات ایران نیز به دلیل عدم همخوانی تعطیلات آخر هفته ایران با بیش از ۹۰ درصد کشورهای دنیا، ارتباطات تجاری فعالان اقتصادی عملاً ۳،۵ روز در هفته با دنیا قطع است. محمد لاهوتی می گوید: «اگر مجلس تصمیم بگیرد که روزهای پنجشنبه و جمعه به عنوان تعطیلات پایانی هفته به صورت کامل تعطیل باشند و نیم روز کاری پنجشنبه را در بانک ها از دست بدهیم، مشکلات بیشتر خواهد شد و عملان تجار چهار روز تمام را با دنیا قطع ارتباطات کاری و تجاری خواهند داشت.» او تاکید می کند: «حتی کشورهای اسلامی مثل ترکیه، سوریه و پاکستان، سال هاست که تعطیلات پایان هفته خود را به شنبه و یکشنبه منتقل کرده اند و به تلاقی

امارات متحده عربی نیز این هماهنگی تعطیلات را با دنیا انجام داده و حتی نوزمه هایی مبنی بر پیوستن عربستان نیز به این جرگه به گوش می رسد. در بیانیه ای که اتاق بازرگانی تهران در این باره منتشر کرده است نیز چنین آمده است: «از آنجایی که هماهنگی با تقویم شرکای همسایه از الزامات سیاست تجاری هر کشور به حساب آمده و مانع از زیان و آثار نامطلوب بر مبادلات بین المللی می شود، بهره گیری از تجربه این دولت ها از جمله دستاورد آنها در هماهنگ سازی روزهای تعطیل خود با بازارهای منطقه ای و جهانی، ضروری است. با تکیه بر این آموخته ها، از یک سو بدیهی است که اعلام تعطیلی روزهای پنجشنبه و جمعه، ایام کاری مشترک با اغلب کشورهای جهان را به سه روز در هفته تقلیل داده و خسارت قابل توجهی به مبادلات تجاری وارد خواهد آورد. از سوی دیگر، در نظر گرفتن تعطیلی روزهای جمعه و شنبه به سبب تطابق زمانی با غالب کشورهای اسلامی و به خصوص جوامع همجوار، از تحمیل هزینه های اجتناب پذیر بر مرادوات و تعاملات بین المللی مانع شده و شرط لازم جهت رونق بازارهای منطقه ای را برآورده می سازد. به این ترتیب، برگزیدن شنبه به منزله دومین روز تعطیلات هفته در انطباق با ملزومات اقتصادی و تجاری، سنگ بنای کامیابی های پیش رو و زمینه ای برای تحقق اهداف توسعه ای خواهد بود.»

منتقدان ایده مجلس چه می گویند

اگرچه تعطیلی دو روز در هفته موافقان زیادی دارد. اما آنچه قرار است در مجلس مصوب شود منتقدانی نیز دارد که باید به آن توجه شود. در ادامه برخی از این انتقادات تشریح شده است:

۱ باید روز تعطیلی دقیق مشخص شود

مطابق تبصره ۴ لایحه تدوین شده توسط دولت همه دستگاه های اجرایی اعم از ستادی و استانی به استثنای بخش عملیاتی مراکز و واحدهای خدمات رسانی نظیر واحدهای ذی ربط بهزیستی، بانک ها، بیمارستان ها و مراکز بهداشتی - درمانی اماکن ورزشی و واحدهای نظامی، انتظامی و امنیتی موظفند ساعات کار خود را در پنج روز هفته تنظیم نمایند. بر این اساس در لایحه حاضر صرفاً بر ضرورت تنظیم ساعات کاری دستگاه های یاد شده در پنج روز هفته تاکید شده و روزهای مشخصی به عنوان روزهای کاری مورد نظر تعیین نشده است. بنابراین در صورت تصویب این تبصره به شکل کنونی یکی از روزهای هفته به جز جمعه، نظیر پنجشنبه یا شنبه، به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران از روزهای کاری دستگاه های اجرایی یاد شده حذف می شود. از این رو در صورتی که اراده قانونگذار بر حذف روز خاصی از ایام کاری کارکنان دولت تعلق گرفته لازم است در لایحه حاضر بر آن تصریح شود. شایان ذکر است در صورت اصرار قانونگذار مبنی بر کاهش یک روز از روزهای کاری کارکنان دولت به منظور هماهنگی بیشتر روزهای کاری دستگاه های اجرایی کشور با روزهای کاری بین المللی به نظر می رسد حذف روز شنبه از ایام کاری دستگاه های اجرایی مورد نظر نسبت به روز پنجشنبه از اولویت بیشتری برخوردار است.

۲ الزام به تعطیلی آموزش غلط است

مطابق تبصره ۴، لایحه همه دستگاه های اجرایی به استثنای بخش عملیاتی مراکز و واحدهای خدمات رسانی نظیر واحدهای ذی ربط بهزیستی، بانک ها، بیمارستان ها و مراکز بهداشتی - درمانی اماکن ورزشی و واحدهای نظامی، انتظامی و امنیتی موظفند ساعات کار خود را در پنج روز هفته تنظیم نمایند. این در حالی است که عبارت «بخش عملیاتی مراکز و واحدهای خدمات رسانی در نظام قانونی کشور تعریف مشخصی نداشته و بر این اساس در ادامه تبصره مذکور و در تبیین مقصود عبارت یاد شده به ارائه مثال هایی در این خصوص اقدام شده است. بنابراین در صورتی که تکلیف مذکور مبنی بر تنظیم ساعات کار هفتگی در پنج روز کاری شامل مدارس و واحدهای آموزشی نیز شود، توجه به این نکته ضروری است که با عنایت به محدودیت فضای آموزشی و نیروی انسانی

و همچنین تعداد بالای دانش آموزان در برخی از مناطق محروم کشور لازم است برخی از مدارس به صورت دو شیفت و شش روز در هفته به ارائه خدمات آموزشی بپردازند. این در حالی است که با توجه به اقتضائات خاص آموزشی و اقلیمی مناطق گوناگون کشور امکان تعدیل روزهای کاری مدارس از طریق شورای آموزش و پرورش استان وجود خواهد داشت. شایان ذکر است هر چند در شرایط کنونی همه دانشگاه های دولتی و مراکز آموزش عالی کشور می توانند از ارائه خدمت در روزهای پنجشنبه خودداری کنند اما با توجه به اینکه برخی از دانشگاه ها نظیر دانشگاه آزاد اسلامی، پیام نور و علمی کاربردی به منظور تسهیل ادامه تحصیل دانشجویان و همچنین بهره گیری از دانش و تخصص اعضای هیات علمی دانشگاه های دولتی در روزهای پنجشنبه نیز دایر هستند بنابراین الزام واحدهای مذکور به عدم فعالیت در روزهای پنجشنبه می تواند در اجرای برنامه های آموزشی برخی از این واحدها اختلال ایجاد کند.

۳ مغایرت با اصل ۸۵ قانون اساسی

مطابق تبصره ۳ لایحه دولت متناسب با تغییرات فناوری و در شرایط اضطرار و بحران نظیر آلودگی هوا، کمبود انرژی، وقوع حوادث غیرمترقبه، شیوع بیماری های فراگیر یا در ایام خاص نظیر ماه مبارک رمضان به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران ساعت کار و نحوه ارائه خدمت کارمندان فارغ از سقف مذکور در این ماده تعیین می شود. بر این اساس تعیین ساعت کار و نحوه ارائه خدمات کارمندان فارغ از سقف ساعت کاری یاد شده از دو منظر به شرح ذیل قابل طرح و بررسی است.

الف- مغایرت با اصل هشتمادو پنجم قانون اساسی: با توجه به اینکه واگذاری اختیارات تعیین ساعت کار و نحوه ارائه خدمت کارمندان فارغ از سقف مذکور در ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری، در شرایط خاص و اضطراری به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران دارای ماهیت تقنینی بوده و ایجادکننده حق و تکلیف است به نظر می رسد این موضوع مغایر با اصل ۸۵ قانون اساسی مبنی بر عدم قابلیت واگذاری اختیارات قانونگذار مجلس به سایر اشخاص و هیات هاست.

ب- عدم مغایرت با اصل هشتمادو پنجم قانون اساسی به استناد اصل یک صد و بیست و ششم این قانون: با توجه به تغییرات مستمر در فناوری های اداره امور عمومی و گسترش بروز شرایط اضطراری و وقایع غیرمترقبه نظیر بیماری کرونا، آلودگی هوا و کمبود انرژی و ... ضرورت وجود اختیارات لازم در هیات وزیران به منظور انجام واکنش سریع و مناسب در مواجهه با شرایط یاد شده و همچنین با عنایت به اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی مبنی بر اینکه مسئولیت امور اداری و استخدامی کشور مستقیماً بر عهده رئیس جمهور، است، بنابراین واگذاری اختیارات تعیین ساعت کار و نحوه ارائه خدمت کارمندان، فارغ از سقف مذکور در ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری در شرایط خاص و اضطراری به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و تصویب هیات وزیران ضروری به نظر می رسد براساس توضیحات مطرح شده و به منظور رعایت توازن ملاحظاتی یاد شده در هر یک از نظرهای مذکور پیشنهاد می شود اولاً اختیار هیات وزیران برای تغییر سقف ساعت کاری کارمندان در شرایط خاص و اضطراری به بیست درصد، این سقف (هشت ساعت) محدود شود و ثانیاً در خصوص برخی از شرایط و ایام خاص نظیر ماه مبارک رمضان در لایحه حاضر تعیین تکلیف صورت پذیرد. بر این اساس با توجه به اصل چهل و سوم قانون اساسی مبنی بر تنظیم ساعت کار به صورتی که علاوه بر تلاش شغلی فرصت کافی برای خودسازی معنوی نیز وجود داشته باشد و

با عنایت به آموزه های دین مبین اسلام مبنی بر مدارا با مستخدمان در ماه مبارک رمضان، پیشنهاد می شود در لایحه حاضر کاهش شش ساعت از ساعات کاری هفتگی در ایام ماه مبارک رمضان روزانه یک ساعت مورد تصریح قرار گیرد.

جوابیه وزارت آموزش و پرورش به گزارش «فرهیختگان»

با احترام و استناد به قانون و مصوبات مجلس شورای اسلامی در صورتی که اهداف نظام تعلیم و تربیت از هیچ تلاشی فروگذار نخواهد کرد و لذا نقد منصفانه در قالب طرح چالش ها و تبیین اطلاعات را برمی پسندیده و مورد احترام می داند تا در جهت تنویر افکار عمومی به نشر اخبار صحیح بپردازد.

شکل گیری و آموزه های تربیتی فرزندان این سرزمین به نقش آفرینی خانواده شروع می شود و سایر نهاد های اجتماعی و فرهنگی نیز هریک حسب شرایط ذاتی و اجرایی خویش در عرصه آموزش و تربیت نقش آینه اند نقش بسزایی ایفا می کنند. از

این رو مساجد به عنوان یکی از پایگاه های اجتماعی و نهاد های مردمی از دوران پیش از انقلاب با اجرای برنامه های مذهبی همواره در تلاش برای نشر آثاری دینی و ترویج شعائر اسلامی بوده اند و پس از انقلاب هم این نهاد مبارک در کنار سایر فعالیت های فرهنگی و اجتماعی و سیاسی خویش در تکمیل فرایند برنامه های آموزشی و تربیتی اجرایی در مدارس دولتی و غیردولتی و برای اشاعه امور مذهبی و دینی برای نسل نوجوان و جوان به انجام امور پرورشی پرداخته اند که این اقدام به نوبه ی خود قابل تکریم است. حسب منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

پیرامون نقش آفرینی و تأثیرگذاری آموزش و پرورش و اهمیت جایگاه اجتماعی مساجد بیانگر آن است که این دو نهاد در انجام فعالیت های پرورشی و تربیتی مکمل هم هستند و این سازمان هم بر تعامل و نقش سازنده هر دو نهاد در راستای تربیت آینده سازان ایران در تراز انقلاب اسلامی واقف است. لکن سازمان مدارس و مراکز غیردولتی توسعه مشارکت های مردمی وزارت آموزش و پرورش بر این مهم نیز تاکید دارد که تاکنون هیچگونه مجوزی مبنی بر فعالیت آموزشی مدارس با عنوان مسجد محور صادر نشده است.

